

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

VERSO LA MUSICA

Vertailevia havaintoja huilunsoiton opiskelusta esimerkkeinä
Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutti ja
Pesaron Conservatorio Statale di Musica "G. Rossini"

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusala
Musiikkipedagogi AMK
Instrumenttiopetus
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Henna-Riikka Wacklin

Lahden ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma

WACKLIN HENNA-RIIKKA: Verso la musica
Vertailevia havaintoja
huilunsoitonopiskelusta esimerkkeinä
Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki-
ja draamainstituutti ja Pesaron
Conservatorio Statale di Musica ”G.
Rossini”

Instrumenttiopetuksen opinnäytetyö, 32 sivua

Kevät 2015

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni käsittelee Euroopan unionin korkeakoulualuetta ja korkeakoulujen musiikinopiskelun eroja kahdessa unionin maassa, Suomessa ja Italiassa. Esittelen Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutin musiikkipedagogin AMK-tutkinnon sekä Pesaron Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossinin” triennio 1 livello -tutkinnon. Lisäksi käsittelen opiskelijan arkea ja opintojen suorittamista kyseisissä kouluissa sekä koulujen välisiä eroja huilunsoiton opiskelijan näkökulmasta.

Viimeisessä luvussa esittelen huilunsoiton perinteisiä kansallisia koulukuntia ja vertailen niiden eroja. Esittelen myös ranskalaisen koulukunnan leviämistä ja sen merkitystä vallalla olevaan huilunsoiton tyyliin. Pohdin pienen katsauksen avulla huilunsoittoa ja huilismia koulukuntien pohjalta ja omakohtaisten kokemuksieni kautta opiskeltaessa Pesarossa ja Lahdessa.

Lähteinä tässä opinnäytetyössäni olen käyttänyt Euroopan unionin Internet-julkaisuja korkeakoulualueesta sekä huilunsoittoa käsitteleviä teoksia. Lisäksi suuressa roolissa ovat omat havaintoni, kokemukseni ja tulkintani opettajieni opettamisesta ja opiskelusta Italiassa ja Suomessa.

Asiasanat: Euroopan unionin korkeakoulualue, huilunsoitonopiskelu, huilismi, huilunsoiton koulukunnat

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Music

WACKLIN, HENNA-RIIKKA: Verso la musica
Comparing observations of studying flute
in Lahti University of Applied Sciences
Institute of Music and Drama and
Conservatorio Statale di Musica "G.
Rossini" in Pesaro

Bachelor's Thesis in Music Pedagogy, 32 pages

Spring 2015

ABSTRACT

This thesis is about the music higher education in European Union and the differences between studying music in Finland and in Italy. I introduce Bachelor Degree Programme in Music in Lahti University of Applied Sciences and the triennio 1- livello degree in Conservatorio Statale di Musica "G.Rossini". I also compare everyday life and studies in these universities in the point of view of the flute student.

In the last part of the thesis I introduce and compare the different traditional educational approaches of the flute schools. I also introduce the success of the French school and its influence on flute playing style nowadays. Based on the flute schools and my own experiences studying flute in Pesaro and Lahti, I offer a short overview of flute playing.

I used the European Union Internet publications about the field of higher education and the publications of the flute as sources of this thesis. Also my own observations, experiences and interpretations about teaching and studying in Italy and Finland are a big part of this thesis.

Key words: Higher education area in European Union, flute studies, flute schools

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KORKEAKOULUTUS EUROOPAN MAISSA	2
2.1	Bolognan prosessi	2
2.2	Musiikin alan korkeakouluopintojen rakenne Italiassa	3
2.3	Musiikin alan korkeakouluopinnot Suomessa	4
3	CONSERVATORIO STATALE DI MUSICA “G. ROSSINI”	5
3.1	Gioacchino Rossini	5
3.2	Conservatorio Statale di Musica “ G. Rossinin” historiaa	6
4	LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULUN MUSIIKKI- JA DRAAMAINSTITUUTIN HISTORIAA	8
5	OPISKELIJAN ARKEA PESARON KONSERVATORIOSSA JA LAHDEN MUSIIKKI- JA DRAAMAINSTITUUTISSA	9
5.1	Katsaus opintosuunnitelmiin ja kursseihin	9
5.1.1	Opintojen aloittaminen ja suorittaminen	11
5.1.2	Valmistuminen ja valmistumisrituaalit	12
5.2	Koulun tilat ja harjoittelu koulujen tiloissa	14
5.3	Opettajan ja opiskelijoiden väliset suhteet	16
5.4	Huilunsoiton opinnot	17
5.5	Huiluluokkien esittely	18
6	PIENI KATSAUS HUILUNSOITON TYYLIEROIHIN KOULUJEN VÄLILLÄ	21
6.1	Huilunsoiton perinteinen koulukuntajako	21
6.2	Ranskalaisen koulukunnan leviäminen	22
6.3	Soittoasennosta ja ansatsista	23
6.4	Ihanteellisesta äänestä ja äänenvärin kuvailemisesta	25
6.5	Sormitekniikasta	27
7	POHDINTA	29
	LÄHTEET	30

1 JOHDANTO

Musiikkipedagogin opintojeni aikana Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutissa lähdin Erasmus-vaihtoon lukuvuodeksi Italiaan, Pesaron Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossiniin”. Vaihtovuoden jälkeen sain mahdollisuuden jäädä opiskelemaan vielä toiseksi lukuvuodeksi Pesaroon. Nämä kaksi lukuvuotta, jotka vietin huilunsoiton opintojen parissa Pesarossa ja opiskeluni italialaisten opettajien johdolla inspiroivat minua pohtimaan konkreettisia eroja musiikin ja erityen huilunsoiton opiskelussa eri maissa.

Tässä opinnäytetyössäni ratkon, kuinka korkeakouluopinnot eroavat teoreettisesti ja koulutuspoliittisesti kahden Euroopan unioniin kuuluvan maan, Suomen ja Italian, välillä. Pureudun myös Euroopan unionin korkeakoulualan ominaisuuksiin ja sopimuksiin. Esittelen Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutin musiikinpedagogin AMK-tutkinnon sekä Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossiniin” triennio di 1 livello-tutkinnon. Lisäksi kerron yleisesti koulujen historiasta ja opiskelijan arjesta huilunsoitonopiskelijan näkökulmasta.

Vaikka perinteinen huilunsoiton koulukuntajako eri maiden välillä on jo globaalina aikakautena hävinnyt, opinnäytetyöni viimeisessä luvussa keskityn havainnoimaan huilunsoittoa eri maiden välillä perinteisen koulukuntajaon pohjalta. Teen myös pienen yhteenvedon huilunsoiton eri osa-alueista havaintojani apuna käyttäen. Mielestäni opettajan persoona ja opettajan omat mieltymykset ihanteellisesta äänestä ja yleisesti huilunsoitosta vaikuttavat opetukseen enemmän kuin kansallisuus. Siksi onkin mahdotonta yleistää tiettyjä piirteitä ja korostuksia soitossa suomalaiseksi tai italialaiseksi tyyliksi soittaa. Perinteitä ja eroja mielestäni on kuitenkin, vaikka otantani eri opettajista on suhteellisen pieni. Lähteinäni tässä luvussa käytän omia kokemuksiani ja näkemyksiäni suomalaisten opettajien ja italialaisten opettajien tunneilta sekä kirjallisina lähteinä huilunsoittoa käsitteleviä teoksia.

2 KORKEAKOULUTUS EUROOPAN MAISSA

Euroopan unioni on taloudellinen ja poliittinen liitto, jonka päätavoitteina on siihen sitoutuneiden maiden yhteistyön helpottuminen sekä maiden poliittinen ja taloudellinen yhtenäisyys (Euroopan unioni 2014b). Euroopan unionin tunnuslause ”Moninaisuudessaan yhtenäinen” tiivistää unionin aselman säilyttämällä jäsenmaiden väliset kansalliset erot, mutta kuitenkin yrittämällä yhdistää hyvinkin erilaisia valtioita keskenään (Euroopan unioni 2014a). Yhtenäisyyttä on lisätty koskemaan myös jäsenmaiden koulutuspolitiikkaa samankaltaistamalla tutkintoja ja opintosuorituksia. Italia ja Suomi ovat molemmat Euroopan unionin jäsenmaita ja sitoutuneita sen eurooppalaiseen koulutuspoliittiseen alueeseen.

2.1 Bolognan prosessi

Euroopan yhtenäisen korkeakoulujärjestelmän perusta on kuusi eri julistusta kattava sopimus nimeltään Bolognan prosessi. Bolognan prosessi sai alkunsa 19.6.1999 Bolognan julistuksella, joka on sen allekirjoittaneiden maiden vapaaehtoinen sitoumus uudistaa koulutusjärjestelmäänsä yhdenmukaistamalla korkeakoulujärjestelmää sekä muodostamalla eurooppalainen korkeakoulualue. Jokaisella maalla on kuitenkin omat koulutuspoliittiset säädöksensä, joiden perusteella Bolognan prosessin sitoumusta toteutetaan. Julistuksen on allekirjoittanut 47 maata, joista suurin osa on Euroopan unionin jäsenmaita. Bolognan julistuksen lisäksi Bolognan prosessiin kuuluu viisi julkilausumaa, joissa julistukseen on lisätty pääkohtia sekä syvennetty ja selvennetty alkuperäisiä lausumia. (Euroopan unioni 2010.) Suomi ja Italia ovat molemmat allekirjoittaneet Bolognan julistuksen ja sitoutuneet toteuttamaan sopimuksen ehtoja.

Bolognan julistuksen pääkohtia ovat korkeakouluopintojen helppo tunnustettavuus ja vertailtavuus kansainvälisesti korkeakoulujen välillä sekä kaksiosainen korkeakoulututkinto, johon kuuluvat alemmat- ja ylemmät korkeakouluopinnot. Alemmat korkeakouluopinnot sisältävät 3–4 vuotta ja 120–240 opintopistettä ja ylemmät korkeakouluopinnot 1–2 vuotta sekä 60–120 opintopistettä. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO 2014.)

Myös yhtenäinen opintosuoritusten kontrollointijärjestelmä eli yhtenäinen opintopiste- tai opintoviikkojärjestelmä on osa Bolognan julistusta. Lisäksi opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden helppo liikkuvuus, yhteistyö opintojen laadunvalvonnassa sekä korkeakoulujen eurooppalainen ulottuvuus, esimerkiksi vaihto-ohjelmat, kuuluvat julistukseen. (Euroopan unioni 2010.)

Tärkeimpinä lisäyksinä Bolognan prosessia muokattiin 19.5.2001 Prahan julkilausumassa, jossa tavoitteiksi lisättiin elinikäisen oppimisen käsite, opiskelijoiden osallistuminen eurooppalaisen koulutusalueen rakentamiseen sekä eurooppalaisten korkeakoulujen houkuttelevuuden lisääminen. Berliinin julkilausumassa 19.9.2003 tutkintojärjestelmään liitettiin tieteelliset jatkotutkinnot, eli tohtorintutkinto. (Euroopan unioni 2010, Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO 2014.)

2.2 Musiikin alan korkeakouluopintojen rakenne Italiassa

Taideaineiden koulutuksella on Italiassa pitkät perinteet. Renessanssin aikana tieteellisen koulutuksen lisäksi syntyi taideaineita opettavia akatemioita. Akatemit erikoistuivat eri taiteisiin, ja myös musiikki sai omat opetuspisteensä. Musiikkiin erikoistuneita akatemioita alettiin kutsua konservatorioiksi. Konservatorion moderni käsite musiikkia opettavana instituutiona ja koulutusjärjestelmä syntyivät 1784 Pariisissa, minkä jälkeen se levisi nopeasti Italiaan. Italian suuriin kaupunkeihin, kuten Firenzeen, Roomaan, Milanoon ja Napoliin, perustettiin konservatorioita. Napolissa oli myös musiikin järjestäytynyttä opetusta hyväntekeväisyysjärjestöjen toimesta jo 1600-luvulla. Opetuksen tarkoituksena oli saada orvoiksi jääneille lapsille koulutus ja ammatti. (Ministero del' Istruzione, dell' Università e della ricerca. 2010, 584.)

Vuonna 1999 konservatoriot ja taideakatemit liitettiin osaksi korkeakoulujärjestelmää muiden tiedekuntien kanssa Euroopan unionin korkeakoulualueen mukaisesti. Tutkinnot yhdenmukaistettiin alemmiksi korkeakouluopinnoiksi, kolmivuotiseksi triennio 1 livello -tutkinnoksi, ja ylemmiksi korkeakouluopinnoiksi, kaksivuotiseksi biennio 2 livello -tutkinnoksi. (Ministero del' Istruzione, dell' Università e della ricerca 2010, 585–586.)

Musiikin koulutus on jaettu eri osa-alueisiin opiskeltavan pääaineen mukaan. Ensimmäiseen ryhmään kuuluu yleinen instrumenttilinja, jonka suuntautumisen ylemmissä korkeakouluopinnoissa voi valita kamarimuusikko-, orkesterimuusikko- tai solistilinjan kesken. Modernien soitinten lisäksi on mahdollista kouluttautua vanhan musiikin linjalla tai elektronisen musiikin linjalla. Toiseen ryhmään kuuluvat musiikkitieteen opinnot, jazz-musiikin koulutusohjelma sekä säveltämisen koulutusohjelma. Musiikkitieteen suuntautumisvaihtoehtoja ovat länsimaisen taidemusiikin lisäksi muun muassa etnomusikologia. Ylemmissä korkeakouluopinnoissa on mahdollisuus valita esimerkiksi kapellimestari- tai musiikin sovittamisen linja. Kolmannessa ryhmässä on musiikkikasvatus, joka kouluttaa musiikinopettajia. Viimeinen ryhmä ovat uudet musiikkiammatit. Pääaineita ovat muun muassa musiikkiterapia ja musiikkiteknologia. (Ministero del' Istruzione, dell' Università e della ricerca 2010, 664–695.)

2.3 Musiikin alan korkeakouluopinnot Suomessa

Suomessa musiikin korkeakouluopintoja on mahdollista suorittaa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Yliopistoissa mahdollisia tieteellisiä pääaineita musiikin alalta ovat musiikkitiede, musiikkikasvatus, musiikkiterapia sekä akustiikka. Suomen ainoa musiikkiyliopisto Sibelius-Akatemia kouluttaa alemmissä korkeakouluopinnoissa musiikin kandidaatteja ja ylemmissä korkeakouluopinnoissa musiikin maistereita. Koulutusohjelmia on useita musiikkikasvatuksesta esittävään säveltaiteeseen sekä klassisen musiikin opinnoista jazz-musiikin opintoihin. (SML 2007b, c.) Ammattikorkeakouluissa musiikin alan alempia korkeakoulututkintoja ovat muusikko AMK ja musiikkipedagogi AMK. Musiikkipedagogilla on valmius työskennellä opetustehtävissä muun muassa instrumentinopettajana tai musiikkileikkikoulun opettajana. Muusikko AMK voi työskennellä esimerkiksi orkesterisoittajana. Tutkintojen laajuus on 270 opintopistettä, ja sisältö on vahvasti sidottu käytäntöön ja työelämään tutkintoon kuuluvien työharjoitteluiden kautta. Ylemmät muusikon YAMK- ja musiikkipedagogin YAMK-ammattikorkeakouluopinnot ovat erikoistumisopintoja vaativiin musiikin alan asiantuntijatehtäviin. Ylempien ammattikorkeakouluopintojen laajuus on 60 opintopistettä. (SML 2007a.)

3 CONSERVATORIO STATALE DI MUSICA “G. ROSSINI”

Keski-Italiassa Adrianmeren rannalla Marchen maakunnassa sijaitsee noin 95 000 asukkaan kaupunki Pesaro. Kaupunki on tunnettu säveltäjä Gioacchino Rossinin syntymäpaikkana, ja juuri Rossinin ansiosta kaupungissa on korkeatasoinen ja arvostettu musiikkikoulu. Säveltäjä näkyy myös kaupungin katukuvassa paikkojen- ja teiden niminä sekä kulttuuritapahtumina. Pesarossa saa myös säveltäjän mukaan nimettyä Rossini-pizzaa.

*Questo è il mio testamento. In nome del Padre, del Figlio e dello Spirito Santo. Amen.---- Quale erede della proprietà nomino il comune di Pesaro, mia patria, per fondare e dotare un liceo musicale in quella città dopo la morte di mia moglie.
(Gioacchino Rossini 1858.)*

Tämä on minun testamenttini. Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen. ---Nimitän Pesaron kunnan, isänmaani, perustamaan ja antamaan musiikkikoulun kaupungillemme vaimoni kuoleman jälkeen. (Suomennos kirjoittajan.)

3.1 Gioacchino Rossini

1800-luvun ehdottomasti tärkeimpiin oopperasäveltäjiin kuuluu Gioacchino Rossini. Hän syntyi Pesarossa vuonna 1792 käyrätorvensoittaja- ja oopperalaulajavanhemmille. Musiikkiopinnot Rossini aloitti Bolognassa vuonna 1804 ja intoutui Mozart ja Haydn esikuvinaan säveltämään. Kokemusta teattereista ja näyttämöistä hän sai myös johtamalla oopperoita. Rossini nousi nopeasti suosioon etenkin säveltämillään koomisilla oopperoilla eli opera buffilla. Hän uudisti Italian oopperaperinnettä uudentyyllisillä alkusoitoillaan sekä rytmisesti että melodisesti. Kuuluisimmat koomisen oopperan teoksensa Sevillan parturi, Italiatar Algeriassa ja Varasteleva harakka Rossini sävelsi vuosien 1813 ja 1818 aikana Venetsian oopperaan. Vakavaa oopperaa, opera seriaa, Rossini sävelsi myös muualle Italiaan, kuten Napoliin teokset Otello (1816) ja Semiramide (1823). Semiramiden jälkeen vuonna 1824 Rossini muutti asumaan Pariisiin ja jatkoi sävellystyötään täysin erilaisella ranskalaisella perinteellä. Rossinin tämän kauden päätteos Wilhelm Tell (1829) jäi Rossinin viimeiseksi oopperaksi. (Lord 2008, 61;64–65.)

Rossini lopetti tietoisesti oopperoiden säveltämisen ja syyksi hän mainitsi kastraattilaulajaperinteen loppumisen. Rossini oli myös väsynyt kiivaaseen sävellystahtiin, eikä hänellä ollut taloudellista pakkoa säveltää oopperoita runsaiden myötäjien tuoman turvan takia. Myös avioliiton tuomat henkilökohtaisen elämän ongelmat lisäsivät säveltäjän henkistä väsymystä. Näinä vuosina Pariisissa Rossini sävelsi laulu- ja kirkkomusiikkia. (Murtomäki 2013.)

Vuonna 1855 Rossini palasi Pariisiin vietettyään ensin noin 20 vuotta, vuodesta 1836, Bolognan konservatorion neuvonantajana, sairaana ja masentuneena. Pariisiin paluu sai Rossinin elämänilon takaisin, ja hän jatkoi sävellystyötään yhdistäen huumorintajunsa ja gastronomisen intohimonsa suuren 158 eri teosta sisältävään kokoelmaan *Vanhuudensynnit* (1868–1868), jonka kappaleista löytyy niin ruoka-aiheita kuin epäpyhyttä ja maiden kulttuurillisia eroja pohtivia pianokappaleita, kamarimusiikkia ja yksin- tai yhtyelaulua. Rossini kuoli vuonna 1868 Pariisissa. (Murtomäki 2013.)

3.2 Conservatorio Statale di Musica “G. Rossinin” historiaa

Vuonna 1858 säveltäjä Gioacchino Rossini toivoi testamentissaan, että hänen syntymäpaikkaansa Pesaroon perustettaisiin musiikkikoulu. Musiikin opetusta aloitettiin vuonna 1882 Carlo Pedrotin johdolla. Koulu kanto nimeä *Liceo musicale Rossini*, ja oppilaita oli 67. Kymmenen vuotta myöhemmin 1892 koulun ensimmäisen rehtorin kunniaksi perustetun konserttisalin Auditorium Pedrottin avajaisissa esiintyivät 70 koulun opettajaa ja oppilasta, sekä 100 hengen kuoro. Vuoteen 1906 mennessä musiikkikoulu oli kasvanut kansainväliseksi instituutioksi, joka oli erikoistunut laulun ja säveltämisen opettamiseen muiden musiikin teoreettisten ja käytännön aineiden lisäksi. Nykyisen nimensä Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini” (Valtakunnallinen musiikin konservatorio ”G. Rossini”) sekä paikkansa musiikin perusopetusta antavana julkisena instituuttina koulu sai vuonna 1961. (Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini” – Presentazione e storia 2010a.) Lukuvuonna 2013–2014 läsnäolevia opiskelijoita oli 849, joista Italian kansalaisia 767 (Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini” – Programma Non compleanno di Rossini 2014a).

Konservatorion historia ja Gioacchino Rossinin suuri merkitys koululle näkyvät opiskelijoiden arjessa. Koulun tilat ja Rossinin muotokuvat muistuttavat opiskelijoita koulun historiasta. Konserttien ohjelmistoihin kuuluvat usein Rossinin teokset. Lisäksi juuri laulajien suuri lukumäärä ja oopperakoulutuksen laajuus kertoo koulun historiasta. Kansainvälisyys ja useista kulttuureista tulevat opiskelijat saivat itseni tuntemaan kotoisaksi, eikä oma ulkomaalaisuuteni, vaikka ainoa pohjoismaalainen olinkin, tuntunut erikoiselta.

4 LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULUN MUSIIKKI- JA DRAAMAINSTITUUTIN HISTORIAA

Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutin historia liittyy vahvasti Lahden muiden musiikkikoulujen historiaan. Viipurin musiikkiopisto on kaikkien Lahden musiikkikoulujen edeltäjä. Viipurin musiikkiopisto on perustettu vuonna 1918, ja aina talvisotaan asti se toimi menestyksellisesti huippumuusikoiden koulutuspaikkana Viipurissa. Talvisodan syttyessä Viipurin musiikkiopisto siirrettiin evakkoon Lahteen, ja musiikkikoulun nimeksi muutettiin Lahden konservatorio. Lahden konservatorion piirissä vaikuttaneet henkilöt toimivat edelläkävijöinä Suomen musiikkielämän kehittämisessä. Suomen musiikkiopistojen liitto on muun muassa perustettu Lahdessa vuonna 1957 Viipurin musiikkiopiston johtajan Felix Krohnin vaikutuksesta. Lisäksi musiikkiluokkatoiminta sai alkunsa Lahdessa konservatorion rehtorin Aarre Hemmingin aloitteesta. Lahdessa myös koulutettiin ensimmäisinä relatiivista solmisaatiota, Kodaly-menetelmää, käyttävät opettajat menetelmän saavuttua Unkarista 1960-luvulla. Musiikin ammatillinen koulutus alkoi Lahdessa vuonna 1972 ensimmäisten musiikkiopistojen joukossa. Vuonna 1987 Lahden konservatorio erikoistui puhallinmusiikin koulutukseen Sotilasmusiikkikoulun siirryttyä Helsingistä Lahteen. Vuonna 1999 uudistuksen myötä ylioppilaspohjainen ammatillinen koulutus siirrettiin ammattikorkeakoulujen alaisuuteen, ja Lahteen perustettiin Lahden ammattikorkeakoulun Musiikin laitos. (Lahden Konservatorio Oy 2014.) Vuonna 2011 Musiikin laitoksen nimi muutettiin Lahden musiikki- ja draamainstituutiksi kuvaamaan paremmin koulun tarjoamaa valikoimaa musiikin ja musiikkiteatterin koulutuksessa.

5 OPISKELIJAN ARKEA PESARON KONSERVATORIOSSA JA LAHDEN MUSIIKKI- JA DRAAMAINSTITUUTISSA

Tässä luvussa kerron omista kokemuksistani ja havainnoistani opiskeluajaltani Pesarossa ja Lahdessa. Kaikki tässä luvussa esitetyt asiat ovat subjektiivisia mielipiteitani ja henkilökohtaisesti tekemiäni havainnoita. Vertailen huilunsoiton alempia korkeakouluopintoja opiskelijan näkökulmasta. Musiikin opiskelu ja itse harjoittelutarve eivät tietenkään muutu miksiäkään maasta toiseen vaihtaessa, mutta opintojen organisointi, kurssien painotukset, opetusmenetelmät ja arkipäiväiset käytännön asiat sekä erilaisessa kulttuurissa eläminen vaihtelevat suuresti Lahden ja Pesaron välillä.

5.1 Katsaus opintosuunnitelmiin ja kursseihin

Esittelen Pesaron Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossinin” triennio 1 livello -tutkinnon ja Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutin musiikkipedagogi AMK:n instrumenttiopetuksen linjan kurssitarjontaa.

Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossinissa” on tarjolla useiden eri instrumenttien korkeakouluopintoja. Alempien korkeakouluopintojen suuntautumisvaihtoehtona ovat vain instrumentin peruskurssit, jotka valmistavat muusikoksi. Erillistä instrumenttiopetuslinjaa ei alemmissä korkeakouluopinnoissa ole.

Huilunsoiton triennio 1 livello -opintojen opintosuunnitelma on jaettu vuosittain. Opiskelija käy joka vuosi 60 opintopisteen verran kursseja. Koko tutkintoon kuuluu siis 180 opintopistettä. Ensimmäisenä vuonna opintoihin sisältyy oman instrumentin tuntien lisäksi pianonsoiton opetusta, puhallinten yhteissoittoa, kuorolaulua, säveltapailua ja akustiikkaa, musiikin historiaa, ergonomiaa ja tietotekniikkaa. Lisäksi ensimmäiselle vuodelle on merkitty 6 opintopisteen verran vapaasti valittavia opintoja, joiden tarjonta muuttuu lukuvuodesta toiseen ja jotka voi jakaa koko opiskeluajalle. Toisena vuonna opiskelijalla on pianonsoiton, pääinstrumenttiopintojen ja puhallinten yhteissoiton lisäksi kamarimusiikkia, musiikkianalyysia ja harmoniaa, musiikin historian toinen kurssi, orkesterisoittoa ja englannin kielen kurssi. Kolmannelle vuodelle

opiskelijalle jää vielä pääinstrumenttiopintojen, pianonsoiton, kamarimusiikin ja orkesterin lisäksi toinen kurssi musiikkianalyysia ja harmoniaa, englantia sekä muusikolle suunnattua tietotekniikkaa. Kolmantena vuotena on myös 6 opintopisteen ”viimeinen koe”, joka tarkoittaa käytännössä loppututkielmaa tai opinnäytetyötä, italiaksi *la tesi*. Pääinstrumentin opintojen opintopistemäärä on joka vuosi 21 opintopistettä.

Poikkeukset kurssien suorittamisvuoteen ja ajankohtaan on tehtävä kirjallisella pyynnöllä rehtorille. Pyyntöön on laitettava syy, miksi jotakin kurssia ei halua suorittaa opintosuunnitelman mukaisessa aikataulussa. Lisäksi vuosittaista 60 opintopisteen rajaa ei ole mahdollista alittaa. Kaikki muutkin mahdolliset opintoihin liittyvät muutostoiveet tai kurssien hyväksi lukemiset ja vapaavalintaisille kursseille ilmoittautuminen tapahtuvat aina virallisella ja kirjallisella pyynnöllä rehtorille. Päätösten saaminen voi viedä hyvinkin kauan aikaa, ja lisäksi on yleensä tehtävä lisäselvityksiä. Tällainen suuri ja hidas byrokratian määrä pienenkin asian järjestämiseksi tuntui itsestäni oudolta ja turhalta.

Lahdessa Musiikki- ja draamainstituutissa musiikkipedagogin AMK-tutkinto on yhteensä 270 opintopistettä. Tutkinto on jaettu 4,5 vuodelle. Perusopintoja, joihin sisältyvät ammattikorkeakoulun yhteiset opinnot, musiikin teoria- ja historia-opinnot sekä työelämään liittyvät opinnot, on 52 opintopistettä. Ammattiopinnot ovat 158 opintopistettä. Tähän ryhmään kuuluvat pääinstrumenttiopinnot, orkesteri- ja yhteissoitto, pianotyöpaja, musiikinjohto ja musiikkianalyysi. Pedagogisia opintoja on 42 opintopistettä. Harjoittelua on opetusharjoitteluna 18 opintopistettä ja orkesteriharjoitteluna 12 opintopistettä. Opinnäytetyö kattaa 15 opintopistettä. Musiikki- ja draamainstituutissa pääinstrumenttiopintoja on kolmella ensimmäisellä vuodella 19 opintopistettä ja viimeisellä vuodella 23 opintopistettä.

Lahden ammattikorkeakoulun musiikkipedagogin AMK- tutkinto on hyvin laaja verrattuna Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossinin” triennio 1 livello - tutkintoon. Ero on 90 opintopistettä ja 1,5 vuotta. Suurimman eron tekee kasvatustieteellisten opintojen ja harjoitteluiden puuttuminen Pesarossa. Opinnäytetyö on myös opintopisteiltään hieman laajempi Lahdessa. Lisäksi

Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutissa on pakollisia kursseja, joita ei Pesarossa ole ollenkaan, kuten musiikinjohto ja työelämään liittyvät opinnot. Pääinstrumenttiopintoja tulee vuosi enemmän Lahden ammattikorkeakoulussa kuin Pesaron konservatoriossa.

Pesarossa pianonsoiton opinnot orkesterisoittimia soittaville ovat laajemmat ja painottavat kokonaisvaltaisemmin pianonsoiton hallintaa kuin Musiikki- ja draamainstituutin tarjoama pianotyöpajan kurssi. Lisäksi Pesarossa kaikille pakollisena on enemmän musiikkianalyysia ja harmoniaopintoja, mutta Lahdessa musiikin teoriaa ja säveltapailua on kuitenkin enemmän. Pianonsoiton opintojen kattavuutta pidän henkilökohtaisesti erittäin hyödyllisenä ja hyvänä asiana.

5.1.1 Opintojen aloittaminen ja suorittaminen

Pesarossa kurssien aloittaminen ja aikataulujen ja lukujärjestyksen kokoaminen tapahtuu tapaamalla jokainen opettaja erikseen. Koulun aulassa on jokaiselle opiskelijalle oma lista seuraavan lukuvuoden kursseista ja toinen lista opettajista, jotka kyseistä kurssia pitävät, sekä lista siitä, mistä ja milloin opettajan koululta löytää. Aikatauluista selvää ottaminen ja yksityistuntien ajoista sopiminen kuulostavat helpolta, mutta käytännössä jokaisen opettajan löytäminen, sillä listan tiedot eivät täysin pidä paikkaansa, ja hänen kanssaan kurssin aikataulusta sopiminen voivat viedä aikaa päivistä viikkoihin. Myöskään kaikki kurssit eivät ala lukukauden alussa, vaan opettaja määrittelee ajankohdan, jota opiskelijan on mahdoton tietää marraskuussa opintojen alkaessa. Lukukausi virallisesti alkaa marraskuun alussa ja loppuu vasta seuraavan vuoden lokakuussa. Käytännössä viimeiset kokeet ovat kuitenkin jo kesä–heinäkuussa, poikkeuksena lyhyet kurssit, jotka voidaan järjestää vasta syys- tai lokakuussa.

Lahdessa Musiikki- ja draamainstituutissa kurssien alkamis- ja loppumisajankohta on selvillä jo etukäteen kurssille ilmoittautuessa. Lukukausi alkaa elo–syyskuussa ja loppuu toukokuun lopussa tai kesäkuun ensimmäisinä päivinä.

Ilmoittautuminen tapahtuu itsenäisesti Internetissä. Myös lukujärjestyksen näkee koulun yhteiseltä Internet-sivulta.

Kursseille ilmoittautuminen ja aikataulujen sopimisen vaikeus myöhästyttää entisestään jo pitkällä syksyllä alkavaa lukuvuotta. Kurssien alkamisen venyessä lukuvuoden kevätpuolesta tulee väistämättä kiireinen. Lisäksi koko lukuvuoden aikataulun ennakkoon tietäminen ja asioiden järjesteleminen ovat opiskelijalle mahdottomia, kun kurssien ajankohtia ei tiedetä etukäteen.

Kurssien suorittamismuoto vaihtelee molemmissa kouluissa kurssin sisällön mukaan. Teoreettiset kurssit, kuten historia ja akustiikka, suoritetaan Pesarossa tunneilla läsnäololla sekä suullisella tentillä. Lahdessa teoreettisten kurssien tentti on aina kirjallisessa muodossa, poikkeuksena tietenkin säveltapailun suulliset rytmin- ja melodianlukutentit.

Pesarossa käytännön kursseihin, kuten soittotunteihin ja yhteismusisointiin, kuuluu lukukauden lopussa oleva numerolla arvioitu soittokoe. Ohjelmisto näihin soittokokeisiin tai vuositutkintoihin on määritelty, mutta käytännössä ohjelmistoa voi opettajan johdolla muuttaa. Lahdessa vuosittaisessa resitaalissa ei ole numeroarviointia, ja huilun pääinstrumenttiopintojen vuosiresitaalissa ohjelma on vapaa, mutta opettajan tarkastama ja hyväksymä.

Soittokokeiden numeroarviointiin en osaa ottaa kantaa. Toisaalta pidän hyödyllisenä, että opiskelija saa itselleen käsityksen ja jonkinlaisen konkreettisen arvosanan omasta suorituksestaan. Vaikeaa on kuitenkin ymmärtää, mitä numero musiikkiesityksestä oikeastaan kertoo, vai kertooko se juuri mitään konkreettista. Olen myös pohtinut, onko opiskelijoita edes laitettava paremmuusjärjestykseen numerojen pohjalta. Opiskelijalla hyödyllisempää on suora sanallinen tai kirjallinen palaute, jossa käy selvästi esille, mitä asioita on syytä parantaa ja mitkä ovat opiskelijan vahvat puolet.

5.1.2 Valmistuminen ja valmistumisrituaalit

Pesaron Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossinissa” opintojen loppuvaiheessa tehdään loppututkielma tai opinnäytetyö, *la tesi*, jonka suurin osa opiskelijoista tekee konsertin muodossa. Siinä opiskelija näyttää kaiken musikaalisen ja instrumentin teknisen osaamisensa. Konsertilla on jokin teema, johon esitettävät kappaleet sopivat. Konsertti kestää noin 45 minuutista 60

minuuttiin. Konsertin arvioiva lautakunta koostuu konservatorion rehtorista, opiskelijan pääinstrumentin opettajasta, opettajasta, joka on seurannut opiskelijan kehitystä tutkinnon ajan (esimerkiksi kamarimusiikin opettaja tai yhteissoiton opettaja), ja toisesta pääinstrumentin opettajasta, joka ei kuitenkaan ole opettanut opiskelijaa. Arvioinnin asteikko on 18:sta 30:een. Ylimpään arvosanaan on mahdollisuus saada vielä kunniamaininta *con lode*. Konsertin arvioinnin yhteydessä on laskettu myös viimeinen arvosana, joka on kaikkien kurssien arvosanojen keskiarvo. Tämänkin loppuarvosanan asteikko on 18:sta 30:een *con lode*. Lukuvuoden aikana mahdollisia tutkintosesioita on loka-marraskuussa, helmikuussa, kesäkuussa ja syyskuussa. Ennen *la tesin* suorittamista on opiskelijan suoritettava kaikki tutkintoon kuuluvat kurssit ja pääinstrumentin soittokokeet. Konsertti on julkinen tilaisuus, jota opiskelijan perhe ja ystävät tulevat kuuntelemaan. Konsertin loputtua opiskelija on saanut tutkintonsa valmiiksi. Yleensä opiskelija järjestää pienen buffet-ruokailun kuohuviinillä konsertin yleisölle sekä lautakunnalle koulun tiloihin tai läheiseen kahvilaan. Opiskelija saa akateemisen tutkintonsa merkiksi seppeleen päähänsä. Yhteistä valmistumispäivää tai tutkintojuhlaa ei ole.

Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutissa mahdollisia valmistumispäiviä on noin joka kuukausi. Koko ammattikorkeakoulun yhteinen tutkintojuhla järjestetään joulukuussa ja toukokuussa valmistuville. Ennen valmistumista opiskelijalla on tehtynä kaikki opintoihin kuuluvat kurssit sekä opinnäytetyö ja päättöresitaali on arvioitu. Opinnäytetyö on Musiikki- ja draamainstituutissa tieteellinen kirjallinen työ tai taiteellis-toiminnallinen työ, jossa pääpaino on taiteellisessa toiminnassa, mutta työ sisältää kuitenkin myös kirjallisen osion. Päättöresitaali on opiskelijan opintojen viimeinen konsertti, jonka ohjelmiston hän kokoaa yhdessä opettajan kanssa. Ammattikorkeakoulun loppuresitaali vastaa B-kurssitason tutkintoa ja on kestoaltaan noin 45 minuuttia. Konsertin arvioi lautakunta, johon kuuluu opiskelijan oma opettaja, kaksi muuta saman instrumentin opettajaa sekä lautakunnan puheenjohtajana opettaja Musiikki- ja draamainstituutista. Päättöresitaali on opiskelijan konsertti, jonne hän kutsuu yleisöksi sukulaisia ja ystäviään.

5.2 Koulun tilat ja harjoittelu koulujen tiloissa

Conservatorio “G. Rossini” sijaitsee Pesaron historiallisessa keskustassa Piazza Olivierillä. Rakennuksen on suunnitellut pesarolainen arkkitehti Giannandrea Lazzarini (1710–1801) pesarolaisen tutkijan ja oppineen Annibale Olivieri tilauksesta. Rakennuksessa toimi Pesaron kirjasto ja museo vuoteen 1892 asti, jolloin siihen perustettiin Rossinin musiikkikoulu, *Liceo Musicale Rossini*. Koulun sisäpihalla pääovien edessä sijaitsee suuri Gioacchino Rossinin pronssinen patsas, jonka on veistänyt Carlo Marochetti. (Provincia di Pesaro e Urbino, 2014.)

KUVA 1. Gioacchino Rossinin patsas koulun sisäpihalla (Kuva Henna-Riikka Wacklin).

Konservatorio on kaksipuolinen ja kolmikerroksinen. Katutasossa on molemmilta puolilta opetusluokkia ja opintotoimisto, rehtorin kanslia sekä muut hallinnolliset toimistot löytyvät toisesta kerroksesta. Yläkerrassa on vielä lisää erikokoisia opetusluokkia.

Koulun pääkonserttisali on *Auditorium Pedrotti*, joka on koulun ensimmäisen rehtorin mukaan nimetty. Sali on puulattiallinen, ja siellä on suuret konserttiurut. (Conservatorio ”G. Rossini”, 2010b.) Koulussa on myös kaksi muuta salia, *Sala*

dei Marmi (marmorisali) ja *Galleria degli uomini e donne illustri* (maineikkaiden ihmisten galleria), joissa on arkkitehdin itsensä sekä hänen oppilaidensa tekemiä seinäfreskoja Pesaron pakanallisesta ja kristillisestä historiasta sekä kaupungin tunnettujen ja tärkeiden henkilöiden kuvia. (Provincia di Pesaro e Urbino, 2014.)

KUVA 2. Sala dei marmi (Kuva Henna-Riikka Wacklin).

Opiskelijoille ei ole varattu erikseen harjoitteluun tarkoitettuja tiloja, vaan opetusluokat ovat opiskelijoiden käytössä, kun opettajilla ei ole niissä tunteja. Luokkien varaaminen etukäteen harjoituskäyttöön ei ole mahdollista, poikkeuksena konservatorion salit. Luokan ottaminen harjoituskäyttöön tapahtuu jokaisessa kerroksessa olevien vahtimestareiden kautta. Opiskelija kirjaa varauskirjaan tietonsa sekä luokan käyttöönottoajan ja allekirjoittamalla ottaa vastuun luokasta. Tauot harjoittelusta on ilmoitettava vahtimestareille, sekä luokan avain on taukojen ajaksi myös jätettävä heille. Yleensä opiskelijan on saadaksesen harjoitusluokan tultava heti aamulla konservatorion auetessa.

Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutti on moderni kolmikerroksinen rakennus Svinhufvudinkadulla. Hallinto ja toimistot löytyvät ensimmäisestä kerroksesta, katutasolta pääovien luota. Opetusluokkia on ensimmäisessä ja toisessa kerroksesta. Koulussa on akustiikaltaan korkeatasoinen Kamarimusiikkisali, jossa muun muassa opiskelijoiden päättökonsertit järjestetään. Kellarikerros on varattu kokonaan opiskelijoiden käyttöön. Mukavat

sohvat sekä opiskeluun tarkoitettut pöydät ja tuolit ovat kellarikerroksen aulassa. Harjoitteluun tarkoitettuja pieniä luokkia on 24 kappaletta. Opiskelija voi ottaa tyhjän luokan vapaasti käyttöönsä. Yläkerrosten opetusluokkia, sekä Kamarimusiikkisalia on mahdollisuus varata etukäteen harjoituskäyttöön vahtimestarilta ja esimerkiksi pianistit harjoittelevatkin pääosin opetusluokkien flyygeleillä.

5.3 Opettajan ja opiskelijoiden väliset suhteet

Auktoriteettien puhuttelu on Italiassa hyvin säännönmukaista. Nykykieleenkin kuuluu vanhempien ja ylempien auktoriteettien teitittely. Suomen kielessä teitittelymuoto on paljon muodollisempi ja harvemmin kuultu arkikielessä. Italiassa opettajat itse valitsevat, haluavatko he tulla teititellyiksi, mutta ainakin ensitapaamisella opiskelijalta odotetaan teitittelyä. Opettajaa myös kutsutaan ja puhutellaan hyvin harvoin etunimellä. Tavallinen puhuttelumuoto on *professore* ja *professoressa* (naiselle) eli opettaja tai *maestro* ja *maestra* (naiselle) eli opettaja tai mestari. Opettajan kuitenkin itse sitä pyytäessä opiskelija voi kutsua häntä etunimellä. Opettajan suhtautuminen teitittelyyn ja etunimensä käyttöön ratkaisee opettajan oma persoona ja mieltymykset. Ikäjakaantumista en opettajien välillä huomannut, mutta myös opiskelijan ja opettajan välinen suhde vaikutti siihen, kuinka opiskelija puhutteli opettajaa. Toisaalta teitittely ja *maestro*-nimellä kutsuminen eivät tarkoita kylmiä tai epäystävällisiä välejä opiskelijan ja opettajan välillä, sillä useat opettajat, jotka vaativat opiskelijan teitittelemään itseään, saattoivat kuitenkin tervehtiä kyseistä opiskelijaa poskisuudelmin ja halauksin.

Suomessa opettajaa etenkin korkeakouluopinnoissa, joissa opiskelijatkin ovat aikuisia, puhutellaan etunimellä. Opettaja myös esittelee itsensä yleensä etunimellään. Korkeakouluopinnoissa opiskelija enää harvoin kutsuu opettajaansa opettajaksi tai opeksi. Nämä puhuttelumuodot viittaavat hyvin vahvasti peruskoulumaailmaan. Opettajasta ei puhuttelun mukaan erota, että hän on auktoriteettiasemassa. Enemmänkin auktoriteettiasema näkyy tietojen ja taitojen välityksellä ja opiskelijan arvostuksena opettajan ohjausta ja taitoja kohtaan. Olen huomannut, että puhdasta mestari ja kisälli -ajattelua ja opettajan yliasemaa on Suomessa vähemmän. Opettaja on tasavertainen opiskelijaan nähden ja toimii

enemmän ohjaajana ja oppaana kuin absoluuttisesti määräävänä hahmona. Opiskelijalla on myös oma musiikillinen persoona, jota opettaja tukee ja kannustaa. Soittotunneilla myös pohditaan ja analysoidaan yhdessä musiikkia ja musiikin tekemistä, eikä opettaja anna valmista mallia opiskelijalle, jota hänen on pakko noudattaa. Opettajalta saa enemmänkin ideoita ja inspiraatiota oppimiseen.

5.4 Huilunsoiton opinnot

Molemmissa kouluissa pääinstrumenttina huilua opiskelevilla on huilutunti sopimuksen mukaan kerran tai kaksi viikossa. Opintosuunnitelmien mukaan Lahden Musiikki- ja draamainstituutissa opetuksen määrä viikossa on 80 minuuttia ja Pesaron konservatoriossa noin 90 minuuttia.

Soitettava ohjelmisto rakennetaan Lahdessa opettajan johdolla Suomen huiluseura RY:n kokoamaa ohjelmistoluetteloa apuna käyttäen. Ohjelmistoluettelossa on kansainvälisesti tunnettujen teosten lisäksi suomalaisten säveltäjien teoksia, jotka kuuluvat tärkeänä osana Suomessa opiskelevien huilistien ohjelmistoon. Italiassa ohjelmistoluettelointi ei ole niin selkeä kuin Suomessa. Opettajakohtaisesti ohjelmistoluetteloita käytetään vähän. Jokaiselle korkeakouluopintojen vuodelle on annettu suuntaa antava ohjelma vuosiresitaaliin, esimerkiksi ensimmäiselle vuodelle on liitetty kaksi konserttoa barokin ja klassismin ajalta sekä kaksi etydiä tietyiltä säveltäjiltä. Vuosiresitaaliin tulevan ohjelman lisäksi opiskelija soittaa opettajan johdolla valittua ohjelmistoa. Italialaiset säveltäjät esimerkiksi Antonio Vivaldi (1678–1741), Saverio Mercadante (1795–1870) ja Alfredo Cassella (1883–1947) ovat niin tunnettuja ja paljon soitettuja, että ne kuuluvat automaattisesti huilistien ohjelmistoon ilman erityistä painotusta.

Pääinstrumentin opintoihin kuuluva pianon kanssa soittaminen on järjestetty kouluissa hyvin eri tavoin. Lahden ammattikorkeakoulussa huiluluokalla on kerran viikossa oma luokkatunti, jolloin huilunsoiton opettaja sekä luokan pianisti ovat paikalla. Opiskelijat soittavat ohjelmistoaan koulun kamarimusiikkisalissa. Luokkatunnin ulkopuolella opiskelijoilla on myös mahdollisuus pianistin kanssa harjoitteluun. Pesarossa huiluluokan pianistin kanssa ei ole säännöllistä soittomahdollisuutta. Säestysharjoituksia on vain luokan kevätkonsertin ja

vuosiresitaalien lähestyessä. Tuntimäärät ovat hyvin rajalliset ja tarkoin lasketut. Yleensä pianistit ovat työharjoittelijoita ja pianisti vaihtuu vuosittain.

Esiintymisiä Pesaron konservatoriossa on kerran vuodessa. Keväällä opettaja järjestää luokkansa kevätkonsertin. Keväällä järjestetään myös koko konservatorion loppukonsertit, jonne on koesoitto. Koesoittoon osallistuvat halukkaat konservatorion opiskelijat kamarimusiikki- tai solistiteoksilla. Lautakunta kokoaa haluamansa ohjelmiston viikon aikana järjestettävälle konserteille. Konservatorion sinfoniaorkesteri soittaa perinteisesti *Santa Cecilia*, musiikin pyhimyksen, päivänä. Lisäksi sinfoniaorkesteri esiintyy useamman kerran lukuvuodessa. Puhallinorkesterit osallistuvat yleensä loppukonserttien koesoittoon sekä pitävät konsertteja lukuvuoden aikana.

Musiikki- ja draamainstituutissa konsertteja on noin joka toinen viikko. Lisäksi opiskelijat järjestävät itsenäisesti konsertteja tarpeen mukaan, esimerkiksi joulukonsertteja ja opetusharjoitteluoppilaiden konsertteja. Opettajat ovat myös innokkaita järjestämään luokkakonsertteja. Musiikki- ja draamainstituutin yhteydessä toimii Lahden Nuori Sinfonia -orkesteri, jolla on useita konsertteja lukuvuoden aikana.

Pianistin puuttuminen ja pianistin kanssa soittamisen vähyys ja mahdollisuudet solistina esiintymiseen vaikeuttavat mielestäni paljon opiskelijoiden arkea Pesarossa. Yksin esiintymisestä ei tule rutiinia, vaan kynnys esiintyä kasvaa ja resitaalit jännittävät vieläkin enemmän. Lahden Musiikki- ja draamainstituutissa pianistin kanssa soittaminen on mielestäni oikein hyvin järjestetty ja tukee opiskelijan oman instrumentin opiskelua.

5.5 Huiluluokkien esittely

Lahden ammattikorkeakoulussa on yksi pääsääntöinen huilunsoitonopettaja, Rainer Risberg, ja hänen huiluluokallaan vuosina 2010–2014 seitsemästä kymmeneen opiskelijaa. Jokainen oppilaista on huilunsoitossa ja musiikin teoriaopinnoissa korkeakoulutasoa, eli musiikkiopistotason suorittanut tai jopa konservatorion muusikon perustutkinnon suorittanut. Opettaja työskentelee omassa opetusluokassansa, jonka hän on tehnyt kotoisaksi sisustamalla luokan

suurella sohvalla ja matolla. Matto parantaa myös luokan akustiikkaa. Luokka on täynnä opettajan nuotteja sekä huilumusiikkia cd- ja vinyylilevyjen muodossa. Luokka on kaikin puolin kotoisa ja huilisteille tehty.

KUVA 3. Huiluluokka Musiikki- ja draamainstituutissa (kuva Henna-Riikka Wacklin)

Pesaron konservatoriossa on kuusi huilunsoiton kokoaikaista opettajaa (Conservatorio Statale di Musica “G. Rossini” – Elenco docenti 2014b). Lukuvuonna 2013–2014 heillä oli kullakin luokallaan noin kymmeneen oppilasta. Oppilaiden ikä vaihtelee noin kahdeksasta vuodesta 25:een vuoteen. Näin myös oppilaiden musiikillinen taso vaihtelee vasta-alkajasta ylempien korkeakouluopintojen tasoon. Korkeakouluopintoja suorittavien opiskelijoiden lukumäärä vaihtelee opettajakohtaisesti kahdesta neljään opiskelijaan. Pesarossa opettajat ovat vain tiettyinä päivinä koululla opettamassa, yleensä kahtena päivänä viikossa. Tästä johtuen huilisteilla eikä huilunsoiton opettajalla ole omaa luokkahuonetta. Opettaja saattaa vaihdella lukuvuoden aikana opetusluokkaa, eikä hän jätä omaa materiaaliaan tai muutakaan omaansa luokkaan. Konservatorion luokat ovat hyvin persoonattomia ja kolkkoja. Poikkeusluokat ovat vanhoilla freskoilla maalatut *Sala dei Marmi* ja *Galleria degli uomini e donne illustri*, kuten kerroin jo luvussa 5.2.

Henkilökohtaisesti pidän enemmän ajatuksesta konkreettisesti varastusta paikasta huilisteille. Paikka, jossa koko huiluluokka kokoontuu, luo yhteenkuuluvuutta ja

vähentää negatiivista kilpailua ja eripuraa opiskelijoiden välillä. Rainer Risbergin suuri valkoinen sohva luo terapeutin ilmapiirin huiluluokkaan, ja siinä on tilaa jokaiselle huilistille. Lisäksi etuoikeus päästä opiskelijana käsiksi opettajan omaan huilumateriaalikoelmaan antaa enemmän ja erilaista motivaatiota, tavoitteita ja käytännön helppoutta kuin soittotunnit ja harjoittelu persoonattomassa ja tyhjässä luokkahuoneessa.

6 PIENI KATSAUS HUILUNSOITON TYYLIEROIHIN KOULUJEN VÄLILLÄ

Moderni poikkihuilu muodostuu kolmiosaisesta putkesta, jossa putken toinen pää on tukittu ja toinen pää on avoin. Ääni muodostuu, kun soittaja puhaltaa tukitun päään vieressä olevaan puhallusaukkoon ja puhallusaukon terävä reuna saa ilmamassan värähtelemään putken sisällä. Läppäkoneisto muuttaa syntyneen äänen sävelkorkeutta pidentämällä tai lyhentämällä huilun soivan putken pituutta, eli matkaa, jonka ilmamassa värähtelee putkessa. (Kontunen 2006, 43; Lindholm 1985, 20.) Tämä huilunsoiton perusäänemuodostus ei tietenkään muutu maa- tai koulukuntaakohtaisesti, mutta ihanne äänestä ja erilaiset painotukset ja variaatiot soitossa ja soitonopiskelussa eroavat hieman vielä tänäkin päivänä huilistien välillä.

Huilunsoiton koulukuntaerot- ja huilistien väliset näkemuserot voisivat itsessään jo olla kokonaisen opinnäytetyön aihe. Tässä opinnäytetyöni luvussa pyrin vähän hipaisemaan tätä aihetta perinteisen koulukuntajaon perusteella verrattuna omiin kokemuksiini opiskellessani suomalaisilla ja italialaisilla opettajilla. Kaikki tässä luvussa esiteltävät eroavaisuudet ovat omia subjektiivisia tulkintojani opettajieni opeista, joita on mahdoton yleistää suomalaiseksi tai italialaiseksi tyyliksi soittaa.

6.1 Huilunsoiton perinteinen koulukuntajako

1800-luvun alussa huilunrakentaja Theolobald Böhm (1794–1881) läppäkoneiston ja muiden keksintöjen ja parannusten myötä moderni huilu syntyi. Verrattuna aikaisempiin huiluihin kromatiikan käyttö ja kolmannen oktaavin äänien intonaatio helpottui, lisäksi huilun ääni muuttui voimakkaammaksi ja syvemmäksi. Vastustuksesta huolimatta Böhm-huilu levisi käytettäväksi ympäri maailmaa ja läppäkoneiston käyttö levisi myös muihin instrumentteihin, kuten oboeen ja klarinettiin. Huilun uudet ominaisuudet sopivat erityisen hyvin romanttisen musiikin ilmaisuun ja orkesterisoittoon. Lisäksi huilun oma virtuoosinen ohjelmisto kasvoi. Ilmaisuvoima, intonaation helppous ja uudet äänenvärit toivat esiin jo aikaisemmin syntyneitä kansallisia koulukuntaeroja ja painotuksia. (Meylan 1988, 112–113; 118.)

Modernin huilunsoiton perinteinen koulukuntajako on ollut saksalainen, ranskalainen ja italialainen koulukunta. Saksalaisen koulukunnan erityispiirteisiin kuului muun muassa juuri romanttisen musiikin esittämiseen tarvittava suuri ilmaisuvoima, joka esimerkiksi viululla ja sellolla oli jo ennen 1800-lukua. Myös barokin aikakaudelta peräisin oleva artikulaatio kuului saksalaisen koulukunnan perintöön. (Meylan 1988, 118; 123–124.)

Italialainen koulukunta oli tunnettu etenkin orkesterisoitossa, sekä äänen puhtaus ja intonaatio kuuluivat osana koulukuntaan. Italialaiset huilistit olivat hyvin harmoninen osa orkesterin äänimaailmaa. Myös temperamenttinen ja tulinen – musiikkia hyvin kuvaileva – soitto kuului italialaiseen tyyliin. Tekninen osaaminen ja virtuoosisuus olivat arvostettuja ominaisuuksia huilunsoitossa. Italialaisen koulukunnan mukainen ansatsi oli hyvin tiukka niin kutsuttu hymyansatsi, jossa huulet viedään enemmän taakse ja suupielet vedetään ylöspäin. Vibrato oli nopea ja erittäin voimakas kurkkuvibrato. (Meylan 1988, 123–124; Tissari 2014, 8; Uberto 2014.)

Suurimmat erot perinteisen italialaisen ja ranskalaisen koulukunnan välillä olivat juuri ansatsissa. Ranskalaisen koulukunnan suosima ansatsi oli rento ja notkea, mikä mahdollistaa suurten intervallihyppyjen soittamisen helppouden. Ihanteellinen äänenväri oli enemmänkin kirkas, briljantti ja runollinen kuin tulinen ja temperamenttinen. Myös vibrato oli hillitympi ja imitoi enemmän ihmisäänen väreilyä ja värejä. Lisäksi erilaiset äänenvärien vaihtelut pyrittiin tuomaan kappaleiden ja musiikin sisälle. Ranskalaisen koulukunnan yksi suurimmista kehittäjistä Marcel Moyse (1889–1984) piti huilun matalimpia ensimmäisen oktaavin, ääniä ilmaisuvoimallisimpina ja liikuttavimpina huilun ääninä, ja lisäksi hän korosti ajatusta laulun ja huilunsoiton samankaltaisuudesta. (Meylan 1988, 119–123; Tissari 2014, 9; Uberto 2014.)

6.2 Ranskalaisen koulukunnan leviäminen

1960-luvulle asti kansalliset koulukuntaerot olivat selvästi havaittavissa, ja opettajat noudattivatkin omaa koulukuntatyyliänsä. Toisen maailmansodan jälkeen ranskalainen koulukunta alkoi levitä äänitteiden saatavuuden ja matkustamisen helpottumisen myötä. Myös huiluvirtuoosi Jean-Pierre Rampalin

(1920–2002) saama julkisuus oli merkittävässä asemassa koulukunnan leviämiseksi. 1900-luvun puolivälin ranskalaisessa soittotyylissä oli kuitenkin eroja, verrattuna esimerkiksi 1800-luvun ja 1900-luvun alun ranskalaisen koulukunnan syntyyn. Jean-Pierre Rampalin uskomaton sormitekniikka mahdollisti erityisen nopeat tempot sekä täydellinen hengitys- ja puhallustekniikka hyvin homogeenisen äänen huilun joka oktaavissa. (Meylan 1988, 124–126.) Myöhemmin ranskalaisen koulukunnan suurten huilistien oppilaat, kuten irlantilainen James Galway (s. 1939) ja sveitsiläinen Aurèle Nicolet (s.1923), ja edelleen heidän oppilaansa ovat jatkaneet opettajiensa opetustyyliä, ja tällä hetkellä ranskalaisen koulukunnan oppeja pidetään hyväksytyinä ja oikeina ympäri maailmaa.

Suomessa oli vallalla italialaisen koulukunnan mukainen soittotyyli. Sibelius-Akatemiassa opetti myös vuodesta 1953 italialainen huilutaiteilija Severino Gazzelloni (1919–1992). Sibelius-Akatemiaan ranskalaista tyyliä toi eräs tunnetuimmista suomalaisista huilutaiteilijoista ja pedagogeista, Juho Alvas (1919–2007). Hän yhdisteli saksalaiseen suuren ja voimakkaaseen ääneen ranskalaisia äänenvärejä ja vibratoa. Lisäksi italialaisen ansatsin tilalle hän opetti ranskalaisen eteenpäin viedyn joustavan ja notkean ansatsin. (Tissari 2014, 8–9; Stenström 2008, 11.)

6.3 Soittoasennosta ja ansatsista

Huilunsoiton perussoittoasento on pitää huilua alahuulen alapuolella leualla vasen käsi läppäkoneistolla lähempänä huilun suukappaletta kämmen kasvoihin päin ja oikea käsi läppäkoneistolla kämmen pois päin käännettynä kasvoista. Seisoma-asento on rento ja suora perusasento, jossa jalkapohjat ovat tukevasti maassa. Selkäranka on suorana ja hartiat alhaalla rentoina. Tähän yleiseen perussoittoasentoon olen huomannut löytyvän pieniä variaatioita opettaja- ja maakohtaisesti.

Italiassa kokemuksen mukaan jalat pidetään lantion leveydellä auki polvet hieman koukussa, ja paino jaetaan tasaisesti molemmille jaloille. Ylävartaloa varotaan ehdottomasti kääntämästä taaksepäin, ja koko ruumilla ja huilulla pyritään enemmänkin menemään, kuten huilupedagogi Albino Mattei sanoo *verso*

la musica, kohti musiikkia ja yleisöä eli eteenpäin. Tämä on kuitenkin enemmän tunnetasolla ja mielessä tapahtuva muutos kuin itse teko nojata tai kallistua eteenpäin. Jo edellä mainitun huilistin ja huilupedagogin James Galwayn soittoasennossa jalat pidetään lähes yhdessä ja oikea jalka tuodaan hieman eteenpäin, jolloin paino jää enemmän oikealle jalalle (Lindholm 1985, 14). Italiassa seuraamani opettajat eivät ole Galwayn seisoma-asennon puolella, vaan sitä pidetään hatarana ja tasapainottomana. Suomessa tällä Galwayn soittotyylillä on tukijansa, mutta sitä ei pidetä ehdottomana. Lähes ehdottomana sen sijaan pidetään noin 45 asteen kulmaa soittajan vartalon ja yleisön tai nuottitelineen välillä. Soittajan jalat siis osoittavat noin 45 astetta pois päin yleisöstä tai nuottitelineestä, mutta pää on käännetty suoraan yleisöä kohden. Tällöin huilistin selkäranka pysyy suorassa ja ainoa kiertoliike muodostuu kaulalle.

Siitä, missä kulmassa huilu on kasvoihin nähden, löytyy paljon erilaisia mielipiteitä. Perinteinen ranskalainen koulukunta painottaa sitä, että huilua soitetaan hieman vinossa ja käsivarret alhaalla suhteessa kasvoihin. Näin huulten puhallusaukko muodostuu hieman oikealla puolelle. Variaationa tästä on kääntää myös päätä hieman oikealle, jolloin puhallusaukko jää huulten keskelle. Toinen ääriä on soittaa huilu täysin vaaka-asennossa kasvoihin nähden ja puhallusaukko täysin keskellä huulia.

Italiassa on kokemukseni mukaan tapana pitää huilua täysin vaaka-asennossa, ja sitä pidetään oikeana soittoasentona. Lähtökohtana ja perusteena tässä soittoasennossa on saada huulten aukon ja huilun puhallusaukon välille mahdollisimman suora kulku. Ilmavirtaa on helpointa ohjata, kun huulten aukko on suorassa kulmassa suhteessa huiluun.

Suomessa suositaan keskilinjaa näistä kahdesta aika jyrkästä soittoasennon erosta. Soittoasento lähdetään käsivarsien ja olkapäiden rentoudesta sekä huilun soittokulman pienestä kasvattamisesta alaspäin. Lähtökohta on, ettei huilun jalka missään nimessä olisi ylöspäin kääntynyt, vaan mieluummin hieman alaspäin. Puhallusaukon annetaan muodostua oppilaan huilien muodon mukaan, joko siis täysin suoraksi huulten keskelle tai hieman oikealle. Perusteena pidetään oppilaan omaa luonnollista ja automaattisesti muodostuvaa huulten asentoa, kuitenkin

kuunnellen ja kontrolloiden äänen laatua, sekä havainnoiden kehon mahdollisia kierto liikkeitä.

Ranskalaisen koulukunnan joustava ja eteenpäin viety ansatsi on levinnyt niin Suomen kuin Italiankin huilunsoiton tekniikkaan. Pientä eroa näiden kahden maan ansatsin painotuksessa kuitenkin mielestäni on. Italiassa alahuulen merkitystä korostetaan etenkin dynaamisten vaihteluiden esiintuonnissa hieman enemmän, kun taas Suomessa korostetaan ansatsin kokonaisvaltaista rentoutta ja ylähuulen viemistä eteenpäin.

Tässä vielä tiivis yhteenveto ihanteellisesta ansatsista havaintojeni pohjalta.

Alahuuli on hyvin kontrolloitu ja joustava, ja se ohjaa ilmavirtaa tarpeen mukaan ylemmäs tai alemmas. Alahuuli myös pienentää ja suurentaa huulten aukkoa ja näin ollen puhallettavan ilmavirran painetta ja määrää. Jotta alahuuli olisi täysin vapaana, huilua on pidettävä niin alhaalla leualla, ettei huilun huulilevy estä huulen lihaksien liikkeitä. Ylähuulen tehtävä on ohjata ilmavirta huilun sisälle. Ylähuuli yritetään saada mahdollisimman lähelle huilun puhallusaukkoa muodostamalla ”tunneli” huulen ja huilun välille. Huulten asennon saamiseksi ihanteelliseksi apuna käytetään huulten asentoa äännettäessä sana ”puu”, jossa äänne ”p” sulkee alahuulen vasten ylähuulta ja ”uu” tuo molemmat huulet eteenpäin vasten huilua. Hieman huilistikohtaisesti vaihdellen huulten aukkoa ja puhallusta siirretään lähemmäksi huilua myös tuomalla leukaa eteenpäin. Kaulan ja pään taivuttamista ja tuomista eteenpäin kuitenkin vältetään, ettei niskaan ja hartiasseudulle muodostu jännityksiä. Mielikuvana käytetään kanan terävää ja eteenpäin suunnattua nokkaa.

6.4 Ihanteellisesta äänestä ja äänenvärin kuvailemisesta

Kauniin ja miellyttävän äänen voi jakaa moniin ainesosiin, esimerkiksi Wye jakaa ainesosat äänen väriin, kokoon, intensiteettiin, vahvuuteen, aaltoilevaisuuteen ja sävelpuhtauteen. Näiden äänen aineiden summa muodostaa asteikon äänen miellyttävyydelle. (Wye 1999, 5.) Jokaisella huilistilla on tietenkin oma mielipiteensä siitä, minkälainen on kaunis ja miellyttävä ääni ja mitä äänen ominaisuuksia korostetaan ja pidetään tärkeimpinä.

Huiluvirtuosi ja pedagogi Johan Joachim Quantz (1697–1773) määritteli ihanteellisen huilun äänen pyöreäksi, paksuksi, läpituokevaksi ja syvälliseksi. Hän myös kannusti huilisteja imitoimaan alttolaulajan tai laulajan rintarekisterin äänensävyjä. (Quantz 1752, 50.) Quantzin määritelmä koskee aikaa ennen modernin huilun syntymistä, mutta mielestäni se sopii hyvin myös moderniin huiluun.

Huilun äänenväriä tai sävyä, eli sitä mitä tunnelmaa ja tunnetta soittaessa halutaan dynamiikan lisäksi tuoda esiin, kuvataan hyvinkin erilaisin sanoin ja asteikoin. Yleisimpiä akseleita äänenväriin kuvaamisessa ovat esimerkiksi tumma–vaalea, pehmeä–kova ja kirkas–utuinen. Italian kielestä suoraan tulevat esitys- ja tempomerkinnät ovat perustavanlaatuisia kuvauksia käytettävästi äänenväristä, kuten *dolce* (suloinen, viehkeä) tai *drammatico* (dramaattinen). Lisäksi artikulaation vaihtelut sekä adverbit, *legato-staccato*, laulavasti-lyöden, antavat tietoa myös äänenväristä. Näille perinteisille esitysmerkinnöille varmasti jokaisella opettajalla on lisää omia kuvauksiaan. Esimerkiksi Rainer Risberg käyttää omia termejään, kuten ”murea murahtelu”, ”mehevä ääni” ja ”tuju murea soundi”.

Asteikko siitä, kuinka tumma on tumma äänenväri tai kuinka pehmeä on pehmeä sävy, on huilistin itsensä päätettävissä ja taidoissa tuoda se esiin soitossa. Tavoitteena on kuitenkin saada huilun ”väripalettiin mahdollisimman monia sävyjä” (Wye 1999, 24).

Huilun sointiväri muuttuu suun ja nielun resonanssitilaa kasvattamalla ja pienentämällä, jolloin huilun yläsävelsarjan osasävelrakenne muuttuu. Suuri resonanssitila pehmentää ääntä ja pienempi resonanssitila terävöittää. (Lindholm 1985, 28.) Myös huulten puhallusaukon muutokset ja puhallettavan ilman nopeus ja paine vaikuttavat äänenväriin ominaisuuksiin.

Omien kokemuksieni mukaan Lahteen verrattuna Pesaron konservatorion opiskelijat suosivat erityisen paljon forte-soittoa sekä nasaaleja äänenvärejä. Ala- ja keskirekisteriä tavoiteltiin havaintojeni mukaan mahdollisimman tummaksi, enkä kuullut utuisia tai pehmeitä äänensävyjä paljon. Opettajat suosivat niin sanottuja perinteisten termien käyttöä, mikä voi selittyä italian kielellä, jossa

suomalaiselle puhtaat musiikkitermit ovat päivittäisessä käytössä ja tarkoittavat myös muita asioita kuin mihin musiikkisanastossa viitataan.

6.5 Sormitekniikasta

Tässä luvussa en esittele käden anatomiaa enkä, sitä kuinka käsi fyysisesti toimii huilua soittaessa, vaan vertailen ja pohdin ajatuksia ja ideoita huilunsoiton tekniikasta. Tavoiteltu sormitekniikka on puhdas ja nopea. Eri äänien välissä ei kuulu siirtymä-ääniä, vaan sormet liikkuvat kevyesti ja luukuttomasti – legatossa huilun läpillä. Läpät eivät pidä suurta ääntä, vaan sormet sulkevat ne pehmeästi ja äänettömästi.

La base della tecnica si trova nella mente. (A. Mattei.)

(Sormi)tekniikan perusta löytyy mielestä. (Suomennos kirjoittajan.)

Mattein mukaan puhtaan sormitekniikan saavuttaminen ei onnistu pelkästään mekaanisella harjoittelulla. Kaikki sormien liikkeet lähtevät hermoratoja pitkin aivoista, ja näin ollen ajatuksen on oltava aina mukana tekniikan harjoittelussa. Tekniikkaharjoituksiakin on siis kuunneltava tarkasti ja yritettävä eliminoida ylimääräiset sormien liikkeet ja väliäänien muodostuminen. Harjoittelu voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen: 1. oikeiden äänien ja otteiden opettelu, 2. otteiden automatisointi, 3. muihin asioihin (äänen laatu, dynamiikka, tulkinta) keskittyminen menettämättä sormien automaattisuutta. Luonnollinen ja tehokas hengitystekniikka myös eliminoi sormitekniikan jäykkyyttä pitämällä hartiat ja myös käsivarret rentoina ja näin ollen jättäen sormet vapaasti toimimaan. (Mattei, 1–2.)

Huilun tukipisteet, eli leuka, vasemman käden etusormi, oikean käden peukalo ja pikkurilli, mahdollistavat muiden sormien vapaan liikkuvuuden. Sormien voimaa voi kokeilla ns. kehysormiharjoituksella, jossa tarkkaillaan huilun vakautta pitelemällä huilua vasemman käden etusormella, peukalolla ja pikkurillillä (gis) ja oikean käden peukalolla ja pikkurillillä laskematta huilua leualla. Tämä Rainer Risbergiltä oppimani harjoitus vahvistaa ja auttaa havainnoimaan epätasapainoa käsien tukipisteiden välillä sekä löytämään esimerkiksi peukaloiden oikeat paikat huilussa.

Apusormituksilla tarkoitetaan helpotettuja otteita, tai esimerkiksi flageleoteilla ylipuhallettuja ääniä vaikeissa kuluissa (Lidholm 1985, 43). Myös vaihtoehtoiset otteet, kuten ais-äänen soittamisen valitseminen vaihtoehdoista (b-läppä, f-sormi tai ais-läppä) tai fis-äänen soittaminen kolmossormella, voidaan laskea apusormituksiksi. Pesarossa apusormituksia käytetään kokemuksen mukaan erittäin vähän. Etenkin fis³-äänen soittamista kolmossormella ei pidetty hyväksyttävänä, ja sainkin sen käyttämisestä nuhteita. Myös flageoletti-helpotuksien käyttämiseen en ole törmännyt ollenkaan, ja niitä pidetään vieraina.

Sormitekniikan harjoitteluun molemmissa kouluissa suositellaan muun muassa metodeja, kuten Paul Taffanelin ja Philippe Gaubertin Grands Exercices Journaliers de Mekanisme, Marcel Moysen teokset esimerkiksi Daily Exercises sekä Trevor Wyen Practise Books for the Flute. Metodien lisäksi otteiden kuivaharjoittelu huilulla, kynällä tai sormin ilman äänen tuottamista sekä oman sormitekniikkansa seuraaminen peilistä ja liikkeiden pienentäminen ovat suositeltuja harjoituskeinoja molempien koulujen opettajien keskuudessa.

7 POHDINTA

Taiteilijat ja muusikot ovat aina hakeneet inspiraatiota ja taitoja Suomen ulkopuolelta. Kansainvälistymisestä on puhuttu paljon, ja kehitys on mennyt koko ajan siihen suuntaan, että myös Suomeen virtaa erittäin lahjakkaita ulkomaalaisia muusikoita. Euroopan unionin vaihto-ohjelmien ja yhdentyneiden tutkintojen myötä suomalaisten opiskelijoiden on entistä helpompaa lähteä ottamaan oppia muualta. Etenkin hyvinvointivaltion etuuksien, kuten opintotuen ja mahdollisten apurahojen avulla, suomalaisella opiskelijalla on myös taloudelliset valmiudet lähteä ulkomaille. Lisäksi musiikkikoulutuksen taso Suomessa on sen verran korkea, että ulkomaalaisten korkeakoulujen pääsykokeista on mahdollista selviytyä ja saada opiskelupaikka.

Musiikin opiskelu Italiassa on yksi perinteisimmistä vaihtoehtoista. Sillä on pitkät perinteet sekä musiikin historiassa, että koulutuksessa. Pesaron Conservatorio di Statale di Musica ”G. Rossini” ei kuulu Italian suurten metropolien huippuyliopistoihin, mutta sen historialliset puitteet, korkeatasoisuus kaikilla tasoilla ja monipuolisuus tekevät siitä merkittävän korkeakoulun.

Lahden ammattikorkeakoulun Musiikki- ja draamainstituutti on päätetty lopettaa kokonaan vuoteen 2017 mennessä. Lahti on tunnettu kulttuuristaan, eritoten korkeatasoisesta kaupungin orkesteristaan. Lahti on historiallisesti vahvasti musiikkikoulutuksen kehittäjä ja suunnannäyttävä. Siksi onkin erityisen harmillista, että juuri Lahdesta musiikin ja musiikkipedagogian korkeakouluopinnot loppuvat.

Globalisaation myötä tiedon ja taidon välittäminen on muuttunut erittäin helpoksi ja samalla myös toisten tiedoista ja taidoista inspiroituminen ja mallia ottaminen. Kokemuksena toisessa maassa opiskeleminen ja konkreettisesti eläminen on kuitenkin täysin eri asia, kuin kotikoneelta ulkomaalaisten huilistien kuuntelu ja analysointi. Vaikka perinteiset koulukuntaerot huilunsoitossa ovat kadonneet, pienet erot ja opettaja- ja soittajakohtaiset ideat kuitenkin säilyvät ja välittyvät.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Lord, M. 2008. Musiikin tarina antiikista nykypäivään. Slovenia:h.f.ullmann.

Meylan, R. 1988. Englanniksi kääntänyt ja toimittanut Clayton, A. The flute. Lontoo: B.T. Batsford Ltd.

Quantz, J.J. 1752. Englanniksi kääntänyt ja toimittanut Reilly, E.R. 1966. On the playing flute. New York: Schirmer Books.

Stenström, P. 2008. Filharmoninen huiludynastia – Alvasta alvariinsa. Muusikko 11/2008, 10–13.

Tissari, H. 2014. Ilpo Mansnerus: ”Kyllä sielun on soitosta kuuluttava!”. Huilisti 4/2014, 8-10.

Wye, T. 1999. Practice Books for the Flute. Lontoo: Novello Publishing Limited.

INTERNET-LÄHTEET

Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini”. 2010a. Presentazione e storia [viitattu 20.7.2014] Saatavissa:

<http://www.conservatoriorossini.it/conservatorio/istituto/default.aspx>.

Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini”. 2014a. Programma Non compleanno di Rossini [viitattu 20.7.2014] Saatavissa:

<http://www.conservatoriorossini.it/pdf/Programma%20concerto%20Non%20Compleanno%20Rossini.pdf>.

Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini” 2014b. Elenco docenti [viitattu 28.9.2014] Saatavissa: <http://www.conservatoriorossini.it/docenti/elenco.aspx>.

Conservatorio Statale di Musica ”G. Rossini”.2010b. Sede [viitattu 26.1.2015] Saatavissa: <http://www.conservatoriorossini.it/conservatorio/istituto/sede.aspx>.

Euroopan Unioni (EU). 2010. Bolognan prosessi [viitattu 17.7.2014]. Tiivistelmät EU:n lainsäädännöstä. Saatavissa:

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11088_fi.htm .

Euroopan unioni. 2014a. EU:n tunnuslause [viitattu 3.10.2014]. Saatavissa:

http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/motto/index_fi.htm.

Euroopan unioni. 2014b. Perustietoa Euroopan unionista [viitattu 3.10.2014].

Saatavissa: http://europa.eu/about-eu/index_fi.htm.

Gioacchino Rossini. 2005. Testamento di Gioacchino Rossini [viitattu 28.9.2014].

Centro Risorse Territoriale di Pesaro e Urbino. Saatavissa:

<http://www.crtpesaro.it/Cultura%20e%20Storia/Musica/Testamento%20di%20Gioacchino%20Rossini.php>.

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. 2014. Bolognan prosessi koulutuksessa- Tutkintorakenne [viitattu 17.7.2014]. Saatavissa:

http://www.cimo.fi/nakokulmia/kansainvalinen_yhteistyö/bolognan_prosessi/tutkintorakenne.

Lahden Konservatorio Oy. 2014. Historiaa [viitattu 2.11.2014]. Saatavissa:

<http://www.concis.fi/yhteystiedot-ja-esittely/historiaa/>.

Lindholm, H. 1985. Flautissimo-pedagoginen huilukansio [viitattu 25.1.2015] .

Saatavissa: <http://www.herbertlindholm.net/flautissimo.pdf>

Ministero del' Istruzione, dell' Università e della ricerca. 2010. Guida all' Istruzione Superiore e alle Professioni – AFAM Alta Formazione Artistica Musicale e Professione [viitattu 23.10.2014] Saatavissa:

http://www.miur.it/Documenti/universita/2010/GuidaIstruzioneSuperioreProfessione/Area_Afam.pdf .

Murtomäki, V. 2013. Artikkelisarjat: Rossini musiikin gastronomi. [viitattu 28.9.2014]. Sibelius Akatemia, Musiikinhistoriaa netissä. Saatavissa:

http://muhi.siba.fi/xwiki/bin/view/Muhi/View?id=lehti_rom_rossini .

Provincia di Pesaro e Urbino.2014. Turismo-Palazzo Olivieri Machirelli [viitattu 25.1.2015].Saatavissa: <http://www.turismo.pesarourbino.it/elenco/ville-palazzi-dimore/pesaro-palazzo-olivieri-machirelli.html>.

SML. 2007a. Musiikinopiskelu Suomessa- Ammattikorkeakoulut [viitattu 3.10.2014]. Saatavissa: <http://www.musiikinopetus.fi/fi/opiskelu/ammattikorkeakoulut>.

SML. 2007b. Musiikinopiskelu Suomessa- Sibelius Akatemia [viitattu 3.10.2014]. Saatavissa: <http://www.musiikinopetus.fi/fi/opiskelu/sibelius-akatemia> .

SML. 2007c. Musiikinopiskelu Suomessa- Yliopistot [viitattu 3.10.2014]. Saatavissa: <http://www.musiikinopetus.fi/fi/opiskelu/yliopistot>.

Uberto, O.2014. The French school of flute playing [viitattu 25.1.2015] .Saatavissa: http://ubertorlando.com/sitoweb_ubertorl_00000f.htm.

MUUT LÄHTEET

Kontunen J. 2006. Soitintieto. Lahden ammattikorkeakoulun Musiikin laitoksen Soitintieto-opintojakson opintomoniste.

Mattei, A. Il problema dello studio del flauto. Opettajan antama materiaali

